

મોક્ષમાળા યાને ઉભાં

ભજન-સંગ્રહ

ભાગ ૪ થો.

1923

21-9-19

સંલોધન કરનાર જયશામ મીઠાભાઈ માસ્તર

મુ. હીવા તા. અંકજેશ્વર.

Reg No.

દેશાઈ અવસની કાંઠા માટે કપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

મગનલાલ છગનલાલ દેશાઈ

દેશાઈ બનાર-ભરૂચ.

પ્રત ૨૦૦૦ બીજી આવૃત્તિ

સને ૧૯૨૩ સંવત ૧૯૭૬

દિવસ ૩૧. ૦-૨-૦ પુટક

સુરત લીમડાચોકમાં આવેલા ધી "સુદર" પ્રીન્ટીંગ

પ્રેસમાં શા. વીકુલદાસ ડીકાભાઈએ બાંધ્યું.

૨૦૭૨૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧ ૦૭૨૪ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ બેદિનામી

વિષય ડ - ૪૨

પરમાત્મનમઃ

મોક્ષમાળા ચાને ઉભાં ભજન

ભાગ ૪

સંસોધન કરનાર

માસ્તર જયરામ મીઠાભાઈ

દીવા. તા. આંકલેયર

પ્રસિદ્ધ કરન ર બુકસેલર દેશાઈ પ્રધર્સની કુંપની તરફથી

મગનલાલ છગનલાલ દેશાઈ

ભરૂચ હરવાળાપર દેસાઈ બીલ્ડીંગ પાસે

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૨

પેલી આવૃત્તિ.

સંવત ૧૯૭૮

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦ છુટક.

પ્રસ્તાવના.

અમદાવાદ

ગુજરાતી કોપીરાઈ.

ૐ તત્સવ પરમાત્માનમઃ

વંદેમાતરમ-હે પ્રભુ તને વારંવાર નમસ્કાર કરી આ
ધુ ભજન સંગ્રહ મારી અદ્ય બુદ્ધિથી શોધોધન કરી
પ્રેમી ભક્તજનોની સેવામાં મુકું છું તેનો તું સ્વિકાર
કરાવજો એવી મારી નમ્ર પ્રાર્થના છે. મારા તરફથી ૩
જો ભાગ તૈયાર થયા બાદ આ ચોથા ભાગની ખબર મેં
તેજ ભાગમાં પ્રસિદ્ધ કરેલી અને તે પ્રમાણે મેં થોડી મુદ્દ-
તમાં સદરહુ ભાગ તૈયાર કરી પ્રસિદ્ધિમાં મૂકવા માટે છાપવા
આપવાની તૈયારીમાં હતા એટલામાં યુરોપી મહાન વિગ્રહ
ફાટી નીકળવાથી એકાએક કાગળ છપામણું વીજેરેના ભાવ
એકદમ હટી જ્યાંદા વધી ગયા તે થોડા વખતમાં મટી
અસલ કિમંતમાં આવશે એ અનુમાન અજ પર્યાંતનો
કાળ પિતિ ગયો છતાં માંધવારી તેજ ચાલુ રહી. પરંતુ
વણા મારા અગાઉના પ્રેમી ભક્તજનોની વારંવાર ચોથા
ભાગની તેમજ ચારે ભાગની સામટી બાંધેલી બુકની માગણી
થવાથી આ ચોથા ભાગ તેમજ ચારે ભાગની એક બુક
એમ બન્ને જથ્થા છપાવવા પડ્યા છે.

ચોથો ભાગ તૈયાર થઈ હાથમાં આવેથી તેમાંના ભજન વિગેરેથી માત્ર સૂરજનો માહિતગાર થશે. પરંતુ બહારના અન્ય ભકતોની બાજુ માટે તેનું થોડું વિવેચન કરવાની જરૂર હોવાથી જણાવું છું કે સદરહુ ભાગમાં પદો ઉપરાંત બાળલીલા, રાસલીલા, રામગવતાર, વિગેરેની ગરબીઓ ભક્તિ વિષે છોકરા તથા મા બાપનો સંવાદ રૂપેનાં વેલા ભકતના પદ તેમજ હાલના પ્રખ્યાત ભકતોનાં બનાવેલાં પદો તથા ભજનોનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે. જેથી ભગવંતના વહાલા ભકતજનો વિધાય આ પુસ્તકનો ઉપયોગ કરશે એવી મારી સમજ છે.

સદરહુ બુકો મારી પાસેથી તેમજ ભરૂચના બુકશેલર દેશાઈની દુકાની પાસેથી પણ મળશે સખબ છપાવવા વિગેરેનું તમામ કામ તેમને સોંપ્યું છે. ભાગ ૪ થો તૈયાર કરવામાં ભરૂચ તાલુકાનું ગામ મોજે કુકરવાડાની સરકારી ગુજરાતી નિશાળના માણ મહેતાજીએ મદદ કરી છે. માટે તેનો આભાર આનું છું.

૩ જે ભાગ પાંચમમાં આવ્યા બાદ ચોથા ભાગની માંગણીઓ થવાથી તે તૈયાર કરવાને માફ મન ભકતજનોએ હરીલીધું તેમજ આ ચોથો ભાગ પાંચમમાં આવ્યા બાદ ભકતજનો તરફથી પાંચમા ભાગની માંગણી થશે તો હું

તે તૈયાર કરવા માફ તનમન અને ધન સરવે લકલજનોની
જેવામાં અર્પણ કરી તૈયાર કરી આપીશ.

સહરહુ ચોપડીઓમાં મણે ઠેકાણે અશુદ્ધ તથા ટુટી રહી
અછ હોય તો તે સુધારી લઈ લજન ગાવા ચા બાંચવા કૃપા
કરશે. અને રહેલી બુલને માટે માફી આપશે.

શ્રી. હું હું આપનો નમ્ર સેવક,
જયરામ મીઠાલાઈ મારતર
દ્રીવા લા. અંકલેશ્વર છ. લડચ.

ઈશ્વર સ્તુતિ.

શરણુ ખડું છું તમારું, પ્રભુ મારે શરણુ છે ખડું તમારું (૨)
 નમી નમી, નમી હું પ્રણામ કરું છું. પ્રભુ મારે—ટેકો
 અવગુણ નાથ થે અપાર કીધા છે; તેતો દીલથી ના વીસાડું
 નિષ્કૃતિ પાપતણી મારી ક્યમ થાશે,
 મારી કૃતિ જો વિચાડું વિચાડું—પ્રભુમારે (૨)
 પ્રતિ પાલન પ્રભુ ધર્મ તમારો.
 નિત્ય કરો અર્પ શાડું શાડું—પ્રભુમારે (૩)
 ભજન કરી ભગવંત અંતરમાં.
 મંગળ ધ્યાન હું ધાડું ધાડું—પ્રભુમારે શરણુ છે. (૪)

આખળો.

સમજ સત્કર્મ કરી લે ભાઈ, કાયા આ કાલજશે કરમાઈ
 રામગયા રાવણો ગયો ને મયા કૃષ્ણ મયા કંશ
 બળવીર પણ બળહીણ બન્યા જ્યાં કંઠણ કાળનો ઠંડા—સમજ.
 સ્વાર્થ તણો સંસાર મુઠસું માયામાં રહે થોહી
 કાળ અપટ અપટશે ત્યારે રહેશે શંકડા રોઈ—સમજ.
 માત તાતને જાત ભગ્ની કોઈ સાથે નવ જાય
 પાપ પુન્ય જો પ્રભુ દરબારે ગ્રાંજવામાંહી તોળાજો—સમજ.

ભજન કરી લે ભરપુર મનહું તારું સ્થીર થશેરે,
 કનક કામીનીનો સંગ તણને સંસાર જોને ખારો,
 વીખીઆની વાતો મૂકી વિરાગ વૃત્તિ તો ધારો-મનહું.
 સત સંજે ક ખુદિ ટળશે દીન ગરબને કાઢે
 વિધી લેખતો મિથ્યા ન જાણો કયાં કર્મને વાઢે-મનહું.
 અભ્યાસ તો હરનીશ રાખો ત્રીવેણી તાર લગાવી
 ત્રીકુટી એ સુરતા બાંધો રણકાર જગાવી-મનહું.
 મેરૂં દંડપર નિશાન રાખો સુરત સુરત તો લેા ધારી
 ઓહંગ સોહંગને ઉલટાવીને જાપ અજાપા ઊચારી-મનહું.
 તનમન તારૂં નિવૃત્તિ પામે વાશના જશે ભાગી
 ગુરૂ નારણદેવ શીખે ને સાંભળે જળહળ જોત જો જાગી-મ.

ગુણવંતી ગુજરાત અમારી ગુણવંતી ગુજરાત
 નમીચે નમીચે માત અમારી ગુણવંતી ગુજરાત
 મોઘેરા તુજ મણી મંડપમાં આ જુકી રહ્યાં હમ શીશ
 માત મીઠી તુજ ચરણ પડીને, માંગીએ શુભ આશિષ
 અમારી.
 મીઠી મનોહર વાડી આ તાહની નંદનવન શી અમોલ
 રસ કુલહાં વીણતાં વીણતાં, ત્યાં નિત્ય કરીએ કલોલ
 અમારી.

શાંત મહાંત અનંત વીરોની વહાલી અમારી માત
જયજય કરવા તહારી જગમાં અર્પણ કરીએ જાત
અમારી.

ઉંઠા અઘોર અરણ્ય વિશે કે, સુંદર ઉપવન માય
દેશ પરદેશ અહોવિશ અંતર એકજ તારી છાંય-અમારી
સરસરીતા રસભર અમીઝરણાં રત્નાકર ભરપુર
પૂણ્ય ભૂમી કુળકુલ ઝઝુમી માતરમે અમહર-અમારી.
હિન્દ મુસલમાની પારસી સરવે માત અમે તુજ બાળ
અંગ ઉમંગ ભરી નવરંગે કરીએ સેવા સહુકાળ-અમારી.
ઉર પ્રભાત સમાં અજવાળી ટાળી દે અધકાર
એકસમે સૌ ગગન ગભવતા કરીએ જયજયકાર-અમારી.

ભક્તિનો બાપ દીકરાનો સંવાદ

૫૬

બાપ છોકરાને કહેછે.

માન કહ્યું તું માઈ રે છોકરા માનને કહ્યું તું માઈ
નહાનેથીરે તને મોઢોરે કીધો છોકરું બણીને વાઈ
ઘરડાં માબાપને ગાંઠતો નથીરે તાઈ મન થયું ન્યાઈરે
છોકરા.

પારકી ઓકરીને ફાંદે દેમ નાંખે ઘર માંડને તું તાફં
 નાની ઉમરમાં ભક્તિરે દેવી નથી કરતો કાંઈ સાફ
 ઓકરાં.

ભક્તિ કરવાના આગળ છે દહાડા આજથી શું કરે કાળુ
 ઘોળી દાઢીમાં ધુળજ ઘાલી મુકીરે ભજવું વાફ-ઓકરા.
 માળાનાં શુભળાં ટીલાંને ટપકાં નામ કાઢ્યું બહુ સાફં
 ખાંધસમા ઓકરા તું મરીશે ન ગયો મુળ લલવ્યું તે
 માફ--ઓકરાં.

ઘરવાળી તું સાંભળને સાચું નાક વઢાવ્યું તાફંને માફં
 કહે ઘેલો એતો માયા દમે છે સમજીને કંઈ વિચાફંરે
 ઓકરા.

ઓકરો આપને કહે છે.

સાંભળોને મારા આપરે વાત મારી સાંભળોને મારા આપા
 તમે ઉછાવો તે પાડ હું માનું એવી શીખામણુ ન આપો.
 તમે કહો છો સંસાર માંડની એવું કયાં વળગાડો છો પાપો
 વાત.

ઘરડા ધયાં હજુ ગાયા નહિ ગોવિંદ કીધાં કરમ બહુ પાપો
 તમે ક્યું એવું મને ન કરાવો તમારી ખુદિ જવાની વાતો
 વાત.

એવી શિખામણુ ન દેશેા ડાશા જપો અંજંપા જાપો
તમેહમે મળી કુળ તાળીએ, થાય લખ જોરાશી માફે
વાત.

હું તો હવે ભકિત કેમ સુકું મારી પડી ભકિતની છાપો
નાક ઉલટું વધારીને આપું કાપું જન્મ મરણ સતાપો
વાત.

ટકટક તમે મેલોને ડાસા, હરિ ચરણે ચિત્ત થાપો
કહે મેલો પીતા પળમાં જળે છે સંસારના ત્રણ તાપો.
વાત.

છોકરો માને કહે છે.

૫૬

સાંભળોને મારી માડી રે વાત મારી સાંભળોને મારી માડી
માત તમને હું પાચે પડું છું ભકિતમાં શું પડે છે આડી
સાપણુ સરખીના ઢંગ જણાય છે, ખન્ય ગોપીજન ભાડી--
વાત.

સગાં સંજાંધી વેવાઇ પરોણા ધી પીરશે આડી વાઢી
સતોને જોઈને તું મોહું મરડે છે તું પડશે નરકની ખાડી--
વાત.

માફ માફ કરી તું મરડી ચઇ મનુષ્ય દેહ વણુસાડી
કાંતી કાંતી ચુલા પાછળ દાટ્યું અંતે જશે કોઈ કાઢી-વાત

ભજ ભજવંતને મુકી લવારો, પાટો જણશે કે પાટી
કહે થેલો! છેક ઘડપણ આવશે ઉડી જશે તારી વાડી-વાત.

મા છોકરાને કહે છે.

શું અમને સમજાવે છોકરા શું અમને સમજાવે
મોટી મોટી વાતો કરી ઘર માડું લેલાડે
મારા કુળમાં લકિત નહોતી જાણું તું ભલો ભરમાવેરે--
અમે જો કરતા તારા સરખું માથે ધોળાં કેમ આવે
હરીએ ખચારે સારી શુદ્ધ આપી સંસાર ચલાવે એ દહાવો
છોકરા.

તાંણી તળેલીઆં કરીએ સૌનું પુરું સંસારમાં આખરું કાજે
મકિત માંડીને સૌ ખરકત નાહી પાછળથી શું સતાવે-છોકરા
સંસારમાં મહાલીને ઘરડાંને પાળો લકિત મુકી દો હવે
હરીને ભજતાં હમશીર વારીએ અલખા ઘડપણમાં એ તો ફાવે
છોકરા.

હમે ઘરડાં રામરામ કહીએ તારા સમજમાં ન આવે
થેલા ઘરમાં ઘાલી સમજાવો તો માણસની હારમાં આવે
છોકરા.

છોકરો બાપને કહે છે.

રામ ભજોને મારા મોટારે હવે તમે રામ ભજોને મારા મોટા
સમજાવી શીખામણ દો છો એ મનસુખા છે મોટા

ભકિતવિના ભવ નહીં તરીએ જમના વાગશે સોટા-રામભજે.
 ઉંઘા છતાં કુંડા કર્મ કરીને નાતમાં વેહે'ચ્યા હોટા
 રામ ભજન વિના બધુંએ કાચું ગળે નિકળશે ગોટા-રામ.
 સંસારની આયામાં સરવે લૂટાયા, ઉડી ગયા મોટા મોટા
 કાળની આગળ કસુએ ન ચાલે જેમ દાર કેરા ટોટા-રામ.
 નામ નયું રાખવું હોય તો રામ ભજ થાઓ મોટા
 કહે ઘેલો શીખામણ છેલી દેહ પાણીના પરપોટા-રામભજે.

ઘડપણની વાત ન જાણી મેં તો ઘડપણની વાટ ન જાણી
 જોત જોતામા જોખન વહી ગયું ઘડપણની દુવાઈ આણી
 ભારે જોખન વહી ગયું છે. નેતો તરીગઈ છે વાણી-મેં તો
 કમાઈ કમાઈને દીકરા પરણાવ્યા ઉંચા કુળની વહુ આણી
 હવે જુદા થઈ ઘરબાર માંડી બેઠા પેલી રાંડ તો ન પૂછે પાણી
 -મેં તો.

કાન ગયાને મારી આંખે નહિ સૂઝે દેહ થઈ ધુળધાણી.
 ભજનની વારતા તમે પડી છે. કોઈને આપે નહિ ભાવાઆણી
 -મેં તો.

મું કડું મે આગળથી વેચ્યું ગુદા ધોવરાવત પાણી.
 રાંડ રાંડવો દહીં દુધ ખાય છે મને સૂકો રોટલો જેવો ધાણી
 મેં તો.

લાવને છોકરા બે પૈસાની માળા હરી ભજ્યે મુખવાણી
 થેલાના સ્વામી પાર ઉતારે મરી ગયા તરેલીયાં તાણી મેં તો.

ભક્તિ કરોની મારા ભાઈરે છોકરાં ભક્તિ કરોની મારાભાઈરે
 દશ પંદર વરસ પશું પશ્ચામાં ખોયાં ને જીવાની આવશે ધાઈ
 જીવો રહેવાનું તું મન કરે છે કામ નાંખશે તુને ખાઈ
 નાત જાતને સગાં સંખંધી લાજેમુઆ ધાઈ ધાઈ
 સ્વપન્નાતું જીવું જાંજવાના જેવું અંતે તો ખોટી સગાઈ-છોકરા
 સાધુની સંગતને હરી ભજનમાં શમ સમરણ ચીતલઈ
 સંસારને નામે મેલતું પૂજો દુખ દરીદ્ર જાય-છોકરા.
 જીવાનીમાં જે કરશે તે સાથે ઘડપણમાં લાગશેલાઈ
 કહે છેતો તનમાં તપાસીએ શું રહ્યા છે મુઝાઈ-છોકરા.
 લાગ્યને લાગ્યને લાગ્યનેરે પ્રાણી પ્રજા ભજનમાં લાગ્યને
 તારા વિકારો સર્વે તાગ્યનેરે પ્રાણી પ્રજા ભજનમાં લાગ્યને
 કામ ક્રોધ લોભ મદ મન્યછરનેરે તમે મારોને જોવા કાગનેરે
 પ્રાણી.
 પાપીને મારી ક્ષણકુલ ખાવુરે જેમ ઉઠડયો બીમે જામનેરે
 પ્રાણી.
 જીવાની તારી નકકી જવાનીરે જારા તું થોડો છાકનેરે
 પ્રાણી.
 ચોરી છોનાળી કદી ન કરવીરે જોનાથી પાછો લાગ્યનેરે
 પ્રાણી.
 નારણદેવ સદગુરૂ પ્રાસેથી હાસ તું શમનામ માગ્યનેરે
 પ્રાણી.

બાળ લીલા.

ગોપીઓના ઘરમાં ફૂણ પેસી દુધ દહીં ખાય જાય છે ત્યારે ગોપીઓ કહે છે.

ગરબી.

કેહેવા દે ને કહાન તારી માને કેહેવા દેને કહાન
 વહાણુની લડાડ વડો છો, રવી ઉગમતે ભાણુ, તારી.
 ખીવરાબો તે ખીજી નારી, ખરું લોટું આરસ પહાણુ તારી.
 વંદ્રા તે વનની કુંજગલીમાં, હલકું પીપલીયાનું પાન; તારી.
 બાષ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધર નાગર વજ્રા અમારાં વાન તારી.
 (ગોપીઓ જસોદાને કહે છે અને જસોદા ઉત્તર દે છે.)

રાગ અબખલે ન મોહન તેરા—(૧૩)

ગોપી—ગોકુલની ગોપી સહુ આવી, કહે જસોદાને રીસલાવી,

જસોદા—જસોદા કહે મુકે લવારો, શું કરે તેમાં કાન મારો;

ગોપી—તમે ઝાંઝાં લાડ લડાવો, એથી શું ઉપજે સ્હાવો;

તમે જુડું સહું ગાવો, ઘરમાં પેસેએરે, ઝાંઝાં જનક કરે,

વદનારી નિશ્ચેમરે, અમે જમએ તાલુ ચઢાવી—કહે. ૧.

જસોદા—લાડે દુઃખ પડશે મારે, શીદ દુઃખી થવું તમારે;

શીખ આવડી દો છો ભારે, ઘરમાં પેશેએમ, એમનાવે કેમ

કે જુઠાણું છે તેમ, તમે વદતાં કાંઈ વીચારો;

શું કરે તેમાં કહાન મારો

(૨)

ગોપી—છે દુધની મટ્ટી ભારી, સીકે મુકીએ સઘળી નારી,

તો ફેડે ગેડીમારી, તે તળે ઉભો રહી, પથપીએ તો સહી;

કાંઈ રાખે ડરજ નહિં, એ કરે અક્ષત દોડાવી-કહે--(૩)
 જસોદા-બાળમાં બુધ એવી શાન્તી, દોષ વાત જાયે કેમ માની;
 હજુ ઉમર છે બહુ નાની, તમે કહો છો જે પપપીએ;
 કોઈ પીએ તો નવ બીએ, જે હોય ઘરમાં તે લીયે,
 છેક બુદ્ધું જરા વિચારે, શુ કરે તેમાં કાન મારે (૪)
 ગાંધી-સરવે જુદાં અમે તમે સાચા, સંભાળી બોલો વાચા,
 અમપર મારો તમાચા, ઘેર કામ હમારે નહિં,
 કે ફરવા આવ્યાં અહીં, તમે નિશ્ર જાણ્યું સહી.
 અમ અરજ કબુલ ન આવી કહે જસોદા (૫)

એ સાંભળી જસોદા કહે છે. (રાગ ગઝલ)

હાં સર્વનાર જુડી છો, નકામી આળ શીર દો છો;
 મે કહાનને પૂછી સધળીપેર, નકામો વાદ કરી કરોડેર;
 તમે સહુ જાઓ ઘેર બેસો, વઢી નહિ યશ તમો લેશો; હા.
 નથી મમ ઘેર કાંઈ નવાઈ, તો શું કાન તમારું આઈ;
 સુકવાં જતાં નથી મળતી, વાણી સાચમાં તહિં તમ હળતી; હાં.
 ગાયો ચારવા તમ ના કીધું, તેથી મરાવવા પશુ લીધું,
 કહું તમને વારંવાર, તમો પકડીને મારજો માર, હા.

ચાલો જામએરે સુખી થઈએ (રાગ)

ચાલો જામએરે, ચાલો જામએ પકડીને ખુશી થઈએ (ચાલો)
 પકડીએ તો ટેવજ બૂલે, કરીએ બેવું કામ,
 ફરી જાવએ નહિં એ કામ, અગર છોડીને જાયે ગામ,

પકડાય તો હથથું કામ, ફરી લેશે નહિં કાંઈ નામ એ નામ,
એ ધારે છે મનમાં એવું, સૌથી બળાયો હુંય,
પણ કરવાનો છે શુંય, ઘેર આવજો મારે તુંય,
દોળપાડીશું આપણે હુંય, પછી રડશે આંસુ છુડી એ છુડી.

ગરબી.

કહાન માગ્યો દો જસોદાજી કહાન માગ્યો દો,
આજની રજની રંગભેર રમતાં, પ્રભાતે પાછો લો, જસો.
કલાં, કાંમીને અણવટ વીધુંવા, હાર દેવાનો લો. જસો.
હસ્તી, ઘોડાને માથ ખમ્મના, વહેલ સજીતી લો, જસો.
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધર નાગર ચરણ કમલ ચિત લો. જસો.

રાસલીલા

ગરબી—૧૭.

લીધું લટકેરે, માઈ મન લીધુંરે લટકે.

વંદાવનમાં વેણુ વગાડે વાસ નણે કટકે, માઈ મન લીધુંરે લટકે (૧)
ગાતાં ભંગ કર્યા ગીરધારી, અમને માર્યાં છે અટકે.—મારો (૨)
પાધ પીતાન્બર હરીએ પેહેર્યા. મોહી હું તો પીળુંડે પટકે—મારો (૩)
મીરાંબાઈ કહે શ્રુત ગીરધરના ગુણ, ચરણ કમળ ચિત અટકે (૪)

૧૮

મારા મન ગમતઃ મહારાજ, મારે ઘેર આવોરે,
હું તો તલસુ તમારે કાજ, હસીને બોલાવોરે,
વીલમ ન કરસો વિઠ્ઠલારે, આવો અમધેર આજ.
પેરપેરના પકવાન પડાવું, ત્રીકમ તમારે કાજ. મારો

મનમાં હતું જે આવજીરે, મુખથી કેમ કહેવાય,
આવી શકે તો આવજીરે, માફ જોતામાં જોખન જાય. ૫૨૦
આ જોને આંગણીએ ઊભા, રંગીલા રણજોડ
રાધે ના સ્વામી પ્રભુ અંતરજમી. પુરો મનના કાડ.

મુજને દજો કરીરે, પેલો ક્યાં ગયો કાનુડો (૧૬)

પેહેલેથી મુજને હેત દેખાડી, કપટે કરતો વાતો,
મુજ સરખી અલભેલી મુકી, પર મંદીરમાં જતો, મુજને૦
આડું અવળું બધુંએ હેરું, કાંઈ ન કાવતો લાગ,
તાહરા સમ જે દેખું વાતમાં, ઉતારી લઉં પાથ. મુજને૦
શી એમાં એની તે શોભા કરતો નથી વિચાર
ફરીજન વજન લોક જાણુશે, હાંશી કરશે નરનાર. મુજને૦
ન્યારે મારે મંદીર આવે કરજોડી રહું ઊભી,
કંઈ શોકયે એને બરમાવ્યો શા વાંકે મુને કુબી મુજને૦
એના મનનું હરરહ સમજ, વળતો ઉત્તર આપું,
શા માટે નબલો થઈ બેઠો તનમન એને સોંપું. મુજને૦
માટે જઈ કહેજે કાનાને થઈ રહેજે હુંશીઆર
લોક લાજની ગરજ હોય તો, મળજે એકજવાર મુજને૦
મારા મનમાં એવું આવે, એના ઉપર મરીએ,
નહિતો જોગ ધારણ કરીને વંદાવનમાં ફરીએ મુજને૦
એની મારી વાત સાંજણી, કાંઈ દયા મન લાવો,
હરેક તરફ એને સમજવી તેની થઈ રહી હું દારી. મુજને૦
મયારામના પ્રીતમની આ વિજમાં યારો હાંસી, મુજને૦

હું તો ઘેલી થઈરે પેલા કાતુડાની સગે,
 સૈયર મારી શું કહું તુજને દીલડાં કરી વાતે
 સાન કરી મુજને તેડી ગયો મંદીરમાં મધરાતે હુંતો. ૧
 શું જાણું એણે શું કીધું શું મુજને ખવડાવ્યું
 શું ચેતક લગાડ્યું મુજને તેમાં ચીત ભરમાવ્યું હુંતો. ૨
 તુજને મોડલું એ નહીં આલે, એનો નહિ વિશ્વાસ
 મયારામના પ્રિતમવિના હું ઘણી થઈ ઉદાસ. હુંતો. ૩

(રામાયણનો સાર) રામા અવતાર

ભજરંગી ૨૧.

તમે રામ તણા અવતારે, સાંભળો ભજરંગી;
 તમે અંજનવિના કુવારારે, સાંભળો ભજરંગી,
 તમે રૂદ્ર તણા અવતારે, સાંભળો.
 તમને ચઢે છે. તેલ સિંદુરે „
 તમને પુંજને લાગ્ય પાયરે, „

સાખી.

માતાના વચન પાળવાને આપના રાખવા ખોલ;
 અયોધ્યાનું રાજ્ય મૂકી, રામે ભોગવ્યો વનવાસરે; સાંભળો
 મણીચરણ મૃગ આવ્યોને, સીતાને લાગી રાડ;
 ઝોરે મોરા રામજી મુને કંચવડો સીવડાવોરે;... ...સાંભળો
 તમે રૂદ્ર તણા અવતારે,... સાંભળો

રામ કહે સાખી.

સાવ સોનાનો કંચવો, રાણી મૃગચમરની શી રાડ;
પોતાના સુખને કારણે, પેલા પશુનાલેવા પ્રાણુ...

સાંભળો.

સીતા.

નથી મારું. મૈયરે દુકકું, નથી મારે માને મોશાળ;
નથી મારે કંચ કહ્યાગરા, ત્યારે કોનપુરે મનના કોડ,... ...સમરું.
ઉંચી મેડી ગગન સમાન, નીચા જમનાના ધાટ,
કષ્ણીત મૃગને મારવારે, રામ આવ્યા મૃગ કેરી પાસરે,.....સાંભળો.
વનમાં જઈ મઠી અંધાત્રી, ત્યાં પૂર્યા વાસ,
કષ્ણીત મૃગને મારવા રામે ભોગવ્યો વનવાસ... ...સમરું.
વનમાંથી વનફલ લાવતાં તેનું કરસો મુલ,
લક્ષ્મણ સરખા અંધવા ધર નહિં, ત્યારે ફગતું લાવનાર કોણુરે...સમરું
મૃગ મારી રામ આવ્યા ત્યાં આડો ઉતર્યો સાપ;
એરે મારા અંધવા આજ મઠીમાં વિપરીત થાયરે... ...સમરું.
ગામવિના સુના આદરારે, નગર વિના સુનીયોળ;
સીતા વિના સુતી મઠીરે, મારી કાંઈ ખાંતીડી નારરે... ...સમરું.
રામ રૂવે લક્ષ્મણ રીઝવે, નહિ રોસો મારાવીર,
કાલે સીતા જેવીતે સીતા જેવડી, તેનું સીતા ધરાવીશું નામરે...સમરું
વનવન ચંદનના નીપજે, જલજલ કમલ ન હોય,
ધરધર સીતા ન મળે, બાકી સીતાતો એકજ હોય... ...સમરું.
રામે ખીકું ફેરવ્યું, હાથમાં સીધું હાથ, આગ હોય તો હાથ,
સોખી લાવું તે સીતા માતરે... ...સમરું.

ત્યાંથી હનુમાન ઉડીયા, આવ્યા લંકાનીપાસ,
જોયા લંકાના કાંગરાં, પછી જોયા લંકાના રાજરે ... સમરે.

જોઈ રાવણની રાણીઓ, જોયાં બાવનસે બગર;
ત્યાં સીતાજી ન મળ્યા, પછી આવ્યાં તે વાડી માયરે, ... સમરે.

વાડીવેરી સુકા કરી, વાડીનો વાલ્યો દાટ,
અશોક વાડીમાં ઉતર્યો, ત્યાં દીડાં સીતામાયરે... ... સમરે.

કાણે તમને મોકલ્યા, શું તમારે કામ,
ક્યા ખડંથી આવ્યા, શું છે તમરે નામરે... સમરે.

સાત સમુદ્રની ખાડી ભરી, માહે રાક્ષસનો બો.
કેમ કરી તેમે ઉતર્યા મનુષ્યથી ન ઉતરાયએ... સમરે.

સાત સમુદ્ર શુકા કરીને, રાક્ષસનોવાળું દાટ,
આજા હોય તો ઉદ્યે માતા, મારે જવું છે ઘેરે સમરે.

ત્યાંથી હનુમાન ઉડીઆ આવ્યા, પંચવાડીની માહે,
બાવે શું મળ્યા રામને, સોધી લાવું સીતા માયરે સમરે.

રમે સેન્ય મોકલ્યું ચાલ્યું દક્ષિણ દેશ,
પથરતણી પાર બાંધી, સેન્ય ઉતાર્યું સાગર પરે..... સમરે.

રાવણને ત્યાં જાણ થયું, સેન્ય સજીને આવ્યું પાસ,
ધંદજીતને મારીઓ, પછી લક્ષ્મણને મુઠાં થાય... ... સમરે.

સીતાજીને સમુજગીને રાવણ જાણે તારું રાજરે,
રંડળે રાણી મંદોદરી મારો બધવ મરણી આવરે..... સમરે.

સુખે માનરે મુરસે, મુરસે માનરે રામ,
રામ તો શોકાતુર થયા, મારી જમણી વદાણી બાંધરે... ... સમરે.

ભાઈ મરે ભવ સાંભળે, બેની મરે દેશ જાય,
 બાલપણમાં બેનાં માખાપ મરે, તેને ચૌદશના વા વાયરે...સમર.
 આવ્યા ત્યારે બે જણાને જઈશું એકલડા ઘેર,
 માતા કૌશલ્યા પુછશે ત્યારે શા શા ઉત્તર દેશરે... ...સમર.
 હડવા હોજો લીમડા શીતળ તીડી છાંય, બંધવ હોજો બોલણા
 આખર પોતાની ખાંચરે... ...સમર.
 લંકામાંથી હનુમાન ઉડીયા, તે લાવ્યા અમરતનું ઝાડ,
 લક્ષ્મણના મુખમાં રેડ્યું, ત્યારે ઉઝ્યો સુરજ લાણુરે... ...સમર.
 લક્ષ્મણને સુરઘવણી, પછી સંભાર્યા બાણ,
 રાવણને ત્યાં માર્યા, વિભીષણને આપ્યું રાજરે... ...સમર.
 સીતાને ત્યાં તેડીઆં, અઝીમાં કર્યા સ્નાન,
 પુષ્પ વૈમાનમાં બેશ્વારીને આવ્યા ભરતજીની પાસરે.....સમર.
 અયોધ્યામાં આવ્યાને માતાને નમ્યા પાય,
 હનુમાન રહેમાં વસ્યા પછી રામે કીધાં રાજરે... ...સમર.

૫૬ ૨૩

અવતાર ધરીએ રામેરે હો ત્યારે, દેવ દુઃખ પામ્યા બહુ જ્યારે (૨)
 શીર સાગરનેરે હો આરે, સ્તુતિ કરી દેવે ધણીવારે;
 ગુપ્ત શબ્દ થયો હો ત્યાંય, કપટી થઈ અવતર્યા અવનીમાંહે.
 અવતાર હું રે ધરું, કૌશલ્યાને એદરે અવતરું,
 વળતી લંકામાં હો જશે અશુર કુલનો કરશે નાશ;
 દશ નારાયણના હો સ્વામી, દેવ ગયા સરવે આનંદ પામી અવતાર.

ગરબી પદ ૨૪

યશ વિશ્વામિત્રીનો રે હો થાયે, રામને લેવા આવ્યા રૂપિરાય
યશ વિશ્વામિત્રીનો રે હો થાયે.

યાત્રીઆ આવી દશરથની રે હો પાસે લઇ ગયા લક્ષ્મણને અવીનાશ.
ઐતક થયું માર્ગનીરે હો માહે, અશુરી તાડીકા આવી તાહે
તત લક્ષ્મણે લીધારે હે પ્રાણુ રામે મારી એકજ બાણુ
યદી કરાવ્યો રહી પાસ, અશુર શરવેનો કીધો નાશ.
દાશ નારાયણુ રેહો ગુણુ ગાયે
ઋષિ સરવે આનંદ થાયે, યદી વિશ્વામિત્રીનો રહો થાય,

પદ. ૨૫

જનકરાયનેરે હો ઘેર, સીતા સ્વયંવરની કીધી પેર, જનક.
તેડાવીઆ સરવે નરેશ, લખી પત્રીકા દેશે દેશ,
તેમાં રામ લક્ષ્મણ હો આવ્યા, વિશ્વામિત્ર તેડી લાવ્યાં;
ત્રંબક તોડી રજા રામ, સીતા વર્ષાં તેરે ઠામ;
તેડાવ્યા દશરથ હો રાયે, જનકને મન આનંદ થાયે,
દાસ નારાયણુ હો ગુણુ ગાયે, થોડા દિવસ રહી અવધપુરમાં બાયે,
જનકરાયને રે હો ઘેર

પદ. ૨૬

ઉત્પત્તિ સીતાનીરે હો કહેવાયે: જનકરાયને ઘેર જે આવ્ય, ઉં
પ્રથમ લક્ષ્મીરે હો હતાં, પુત્ર પુત્રી પદમાક્ષને ન હતાં;
આરાધન લક્ષ્મીનું રે હો કર્યું, પુત્રી લક્ષ્મી થાય એવું આદ્યું, ઉં

લક્ષ્મી પ્રાન્તેરે હો થયાં, પુત્રી થઇ રાયને ઘેરજ રહ્યાં,
 ગુણુ રૂપેરે હો અપાર, દેવ વરવા આબ્યા તેણીવાર,
 રાયે સરવે દેવાને કહ્યું, મારીયો રાયને હુદ્ધ ધણું થયું,
 કન્યા લેવા ગયા હો ત્યાંય, પુત્રી સમાયાં કુંડળની વાહે,
 ન નારાયણુ રે હો કહે છે, સરવેજન ફીકડા પડી રહે છે,

૨૭ ગરબી.

રાવણુ રાયનેરે હો ત્યાંય, ફરવા આબ્યા બેસી વીમાન માહે,
 રાવણુ રાયનેરે હો ત્યાંય, કન્યા નિકળીરે હો બહાર
 તે જોઇ ઉતાર્યું વૈમાન તેણીવાર
 કન્યા કુંડળીરે હો માહે, પાછાં સમાયાં કુંડમે ત્યાંય;
 રાવણુ વિરમેરે હો પામ્યા, બોરાવવા કુંડને મામા ઉભા થયા.
 મલ્યા રત્નરે હો ચાર, લઇને ઘેર ગયો તેણીવાર,
 મુકયાં પેટીરે હો માંહ ધણાં દિવસ રહ્યાં ત્યાંય,
 વળતી રાવણુરે હો આબ્યાં, મદોદરીને જોવા તેડી લાવ્યાં,
 પેટી ઉઘાડીરે હો બ્યારે, ઢીડી કન્યા તેની ત્યારે,
 રાણી બોલીરે હો વચન, આપણે ના જોઇએ એ રાજન,
 સેવક તેડાવ્યોરે હો ત્યારે પેટી દાટી બનકપુર માહે,
 દાસ નારાયણુરે હો ગુણુ માય, ઘેર પેટીની કેહેવાય,—રાવણુ.

પદ. ૨૮

વિપ્રની ખેતરનીરે હો માહે, પેટી દાટી હતી ત્યાંહિ,
 વિપ્ર કથી કમ કરવાનેરે હો આબ્યા, નીકળી પેટી રાયને ઘેર લા.

હઘાડી પેટીરે હો તેણીવાર, આપ્યો સરપવ વિપ્રને અપાર
 ચોરને ઘેરજરે હો તેડાવી, સીતા નામ દીધું ધરાવી,
 નામે આનંદ નિત્ય નિત્યરે હો જય દાશ નારાયણ સીતાના ગુણ ગાય-વિપ્ર

રામજી વનમાંરે હો જય, કલ્પાંત કરે કૌશલ્યા માય—રામજી.
 સંગે લક્ષ્મણનેરે હો સીતા, મરણ પામ્યા છે દશરથ પીતા.
 મોશાળમાં ભરત હો શત્રુધન મરણ વેળાએ નહિં એકું તન,
 નશીબદાર એવારે હો રાય, જેના પુત્ર રામ કહેવાય
 લખ્યું લેલાટયારે હો ધાય, વિધીના અંક મિથ્યા ન જાય,
 દાશ નારાયણનારે હો સ્વામી, વનમાં ગયા પ્રભુ અંતરજ્ઞમી. રામજી.

પદ ૨૯

પંચવટીનીરે હો માંહે, ગમ રહ્યા મઢી ખાંધી તાંહે, પંચવટી.
 સીતાએ બાગ રચ્યો હો ત્યાંય, શુંદીર શોભા તેની માંય,
 કપટી રાવણુરે હો આવ્યો, મરચીને મરચીને મૃગ બનાવ્યો,
 પેડો વાડીરેહો માંહે, મોહ પામ્યા છે સીતા ત્યાંહે,
 આવ્યો રામનીરે હો પાસ, મૃગ મારે અવીનાશ,
 મૃગમારીરે હો લાવો, તેનીમને ચોરીને શીવરાવો.
 હઠ લીધી છે રે હો ત્યાંય, ધનુષ લીધુ કર્ણી માંહે,
 ધનુષનો ટંકાર રે હો ધાય, મૃગ નાડો વનમાં જાય,
 રામજી પૂઠેરે હો પડ્યા, પશ્ચીવાર રણમાં અથડાયા,
 દાશ નારાયણનારે હો સ્વામી, મૃગ માર્યો અંતરજ્ઞમી. પંચવટી.

પદ ૩૦

ઋષિ મુખ ઉપર હો રહુરાય, જઈ કીધી સુગ્રીવની સહાય...ઋષિ.
 પ્રથમ હનુમાનરે હો મહીલા, તેવા પરિક્ષા આપી કપી બોલાવા,
 ઓળખ્યા રામને રે હો જ્યારે, ઋષિ મુખ તેડી ગયા ત્યારે,
 સુગ્રીવ સુમીત્રારે હો કહાવે, તેનીપાસે સીતાની શોધ મંગાવે;
 પ્રથમ કામરે હો ઠીધું, વાલીમારી રાજ સુગ્રીવને દીધું,
 દાશ નારાયણનારે હો સ્વામી, ભક્તવત્સલ અંતરંગમી... ...ઋષિ.

પદ ૩૧.

રામે લંકારે હો માંહે, કેવું કામ કયું જઈ ત્યાંહે.....રામલંકા.
 સુવેલુ ઉપરરે હો જઈ રહ્યા, સમાચાર રાવણને કહ્યાં,
 અશુર સમજ્યારે હો નહિ, નાશ કરાવ્યો કુટુંબનો સહી,
 એવો રાવણરે હો બોલ્યો, રામ સંગાતે યુધ્ધે ચઢ્યો,
 કોપ્યો જ્યારેરે હો જુગદીશ, છેદ્યા રાવણનાં દશ શીશ,
 દાશ નારાયણનારે હો નાથ, આવ્યા અવધ સીતા લાપ સાથ...રામ.

પદ ૩૨.

સતસંગ કરોની તમે ભાઈ મુળ શોધો તો સાચી સમાધ,
 આપણુ ક્યાં ક્યાંયકી આવ્યાં, સર્ગ સંબંધીને ઘણાં બાવ્યાં,
 તેનું ચીતવણુ કરો ચીત મહીરે,... ...મુળ શોધો તો (૧)
 અંતરમાં રાખો ટેક, શું સંતાન રૂપ અનેક,
 તેતો પ્રથમથીજ જાય પરખાયરે... ...મુળસોધો. (૨)
 તારા મનનું કપટ જો જાયે, અનુભવે અજવાળું થાયે,
 તે તો પુરણુ કીધી છે કમાઈરે,... ...મુળસોધો (૩)

તું તો સંતોને ચરણે જાએ, પાપ પૂર્વજાણું એક થાય,
રે દાસ મોતીએ ગુણુઓએ... .. મુળ સોધો તો સાચી (૪)

૩૩ ધુન.

જય વિઠ્ઠલ જય વિઠ્ઠલ જય વિઠ્ઠલવર ગીરધારી.
જય મોહન મોરારી, જય મોહન મોરારી, સદા આનંદકારી,
જય દેવ જય દેવ હું કરું તમારી સેવ હું કરું તમારી સેવ (ખેવાર)

૫૬ ૩૪.

તારા મનમાં જાણે કે મરવું નથી જો.
જેમ પીપળના પાનને ખરવું નથી જો... .. તારા.
જે ઠેકાણે ઓઢાડી મંગળ ધાટડી જો,
તે ઠેકાણે અંધાશે તારી ઠાઠડી જો... .. તારા.
જે ઠેકાણે વાજાંત્ર વાગીઆં વાગ્યાં જો,
તે ઠેકાણે લેવાશે તારાં જાજાં જો... .. તારા.
તારે પ્યારી વિના કેમ ચાલશે જો,
સુડો ભાગીને ધુણે એને ઘાલશે જો... .. તારા.
જે ઠેકાણે લખી હતી કંકાતરીઓ જો,
તે ઠેકાણે લખાશે કાળા આંતરીજો... .. તારા.
દેવાનંદના વાલાને વીશરી ગયો જો,
તેથી સ્વર્ગ છોડી ગયો નરકુંડ જો... .. તારાં.

૩૫ જોઈ લો જગતના બાવા

છોડી દો કુટુમ્બ કેહેના બહુલો મન ભગવાના, ટક.
 કુટુંબ કપ્પાલો ને કુડી કુડી માયા, કોઇ કોઇ નહિ કેહેના,
 કહેછેરે પાણુ જ્યારે સમયે નહિ, ત્યારે રામ ભજનમાં રહેના. છોડી દો.
 રાજા રાવણુ તે છત્ર પતીરે, દેશ પતીરે દીવાના,
 જીસકી ઉપરે ચમર-ઢગત હે, સોઇ ગ્યારે મથાણુ. છોડી દો.
 ધરતી આકાશ બેઉ ઢળી પડશેરે, મેર આકાશ મંડાળા,
 ચંદ્ર સુરજ બેઉ સમાઇ જશેરે, ત્યારે રહેશે નામ નિશાના બજ.
 સતગુરુ શાહી મારો શાન બતાવેરે, અગમ ગુરુ ઓળખાણા,
 અરમાલ કહે છે ગુરૂરે પરતારે જલમારે લુણ સમાણા. બજ.

૫૬ ૩૬.

શીદ કરે મારું મારું રે મુરખો શીદ કરે મારું મારું,
 એમાં તલબાર નથી તારું મુરખનર શીદ કરે મારું મારું,
 મંદીર માળીખાં, બાંધી હવેલી, એક દીન દેવાઇ જશે તારું-મુરખો.
 જુમર હાંડીને ફાનસો ઝળકે, એક દિન થઈ જશે અંધારું-મુરખો.
 બાઇ મત્રીજો ને કળશી કુટુંબ, એમાં કોઇ નથી તારું-મુરખનર
 ચાડી ચુગલી સરવે છોડી દે ને, પ્રભુ નામ છે પ્યારું-મુરખનર

૫૬ ૩૭.

શીદને રહ્યો છે મોહી મુરખનર શીદને રહ્યો છે મોહી.
 ઘોડાને ગાડી, તારી મુખપાલ મેના, સાથે ન આવે કોઇ.....મુરખ.
 સગાં કુટુંબી તારી ધરતી નારી. તે તો રહેશે ઘેર રોઇ.....મુરખ

ધાતી ધુતીને ધન ભેળું કીધું. વાપરશે બીજા નર કોઠરે.....મુરખ
અરમાલ કહે છે. સરવે છોડીદાને નહિં તો અંતે રહેશે રાખ-મુરખ.

પદ ૩૮.

હારે જેણે મનવશ તે કીધું, તેણે પ્રભુપદ તે લીધું...ટેક.
મનવશ કીધું મીરાંબાઈએ, જેણે ગીરધર ગીરધર કીધું,
વિખના પ્યાલો રાણાજીએ આપ્યો, અમૃત કરીને પીધું...જેણે.
મનવશ કીધું અર્પણાએ, જેણે નદી તીર ન પીધું,
આહાસ તૃણા કાપી જેણે અવર ખુંદ તે લીધું... ...જેણે.
શ્વાન જનાવર જીભોની સરખું, એતું કામ તે સીધું,
બારમાસ પુરા થાય ત્યારે, ઋતુ દાન તે લીધું... ...જેણે.
ધના ભક્તે ખેતી વાતીને વેર વાવી દીધી,
ધન કહીએ હરિશ્વરને જેણે સત્યવાત સિધકિધી...જેણે.

૩૯

હારે જેને પડી દેવ નવ ટળે, મુરખ નર તે તો તેવું કરે,
શ્વાન જનાવર જીભું સરખું, પૂછડી વાંકી વળે.
અંગે આભુષણ નથી પંદળતા પણ ટાંગો તે ઉચો કરે, હારે જેને.
બળદને આ બાંધી રાખો. ગોતર ગભોણે ભરે,
ખેર તેજને ખેરાક આપો, તો તે આખર કરે... ...જેને.
કાચલ કાગડો એક રંગ સરખો, કાગ તે કાકા કરે,
અમૃત અહાર તે આગળ મુકો, પણ નરક નજરે તે ધરે.....જેને.
બીલાકીને બાંધી રાખો, ખીરખાંડ બહુ ધરી.
આખું બર સોંપી દેશો પણ સાત ધર તે ફરી... ...જેને.

ટેવને ટાળો મનને વાળો, ભાવ ભક્તિ જે ધરે,
અસ્માલ કહે છે ટેવજ ટાળો તો માલીક તેનો ફરે..... નેનો.

૪૦.

બુધિને રાખોને શારી, મુરખનર બુધિને રાખોને શારી,
નહિંતો સંકળ જન્મ જશો. હારી... .. મુરખનર.
હંદ્ર તે તો અધજ થઇને, ભોગવવા ગૌતમનારી,
ચંદ્રને આ કુકડો બનાવ્યો, હારે કરવા ગયા ત્યાં જારી... મુરખનર.
શંકર તે સમાધ લઇ બેઠા, ને બેઠા તે તપને ધારી.
બીલહી જેડે બાન જીલીને કરવા લાગ્યા નારી... .. મુરખ.
દુર્યોધન તે દુઃખ દેવાને પાંડવની દ્રાપદી નારી,
આરંભતા તે હારી ગયા થઇ બેઠા નર તે ખુવારી... .. મુરખ.

૪૧.

મંદીર અજબ બન્યું રે, તેનો પેરક સત્ત શુર દેવ,
પરમારથ પત્થર ટાંક્યારે, હરીજનોની સેવા.
સત્સંગ ચુનો લાધ્યારે, ખુરી ખુજાવી ટેપ,
દયા દરવાજા ચોડ્યારે, ભક્તિ બની લલખેવ,
પ્રાર્થના ઘંટ ગરજ્યારે, થઇ નિરંજન સેવા,
ભક્તિ મંદિરે આવ્યા રે, નારાયણ શુર દેવ,
ધર્મ આંબલો લાવ્યારે, નામ સ્વરૂપી નેવ,
નેવે નીરતો ઝરીયાંરે, પ્રગટ્યો છે અનભેવ,
દાસ રામાની વિનંતીરે, મટાડો હમેવ.

૪૨

મનવા તપાસને તન લાર, એ છે માયાનું અંધારં ટેક.
 શાશ્વ પુરાણો પોકારીને કહે છે એ છે માયાનું જાણં
 માયારે તારી માટીના જેવી જે તન માને છે મારં મનવા
 કાચ કથીરીઓ પુટતાં ન લાગે એવું છે ધર તારં,
 ભાઇભાંડુ કુટુંબ કપીલો વીખીઆનું છે બાર. મનવા
 જોખન ધનમાં ઝાઝો છે, છે મગજળ એ વારં,
 મગજળીમાં શું તું રહે છે રાખ અજ્ઞાન અંધારં. મનવા
 લાખોનું ગયું ને લાખોનું જશે રહેવાનું નથી તન તારં
 અજ્ઞાન અંધારં પડતું મુકીને જ્ઞાન તું જો અજવાળું. મનવા
 સતકર્મ કરી હરી બળે આવાગમન છુટે તારં,
 નારાયણ ચરણે રામો વિનવે થારો તુરી જન ન્યારં. મનવા

૪૩

સરવે મેલીને મરવુંરે ભાઇ લ્યોનેરે લહાવો
 મેડીને મંદિર માલ ખમના, મેલી મસાણે ખળવુંરે. ભાઇ
 જેને ઠેકાણે તારાં ગીતાં ગવાતાં, તેરે ઠેકાણે કળકળવુંરે ભાઇ
 સહેજ તળાઇ વિના છૂતો નથી પણ આખરે કાળમાં ખળવુંરે
 સગાં કુટુંબ તારી સાથે ન આવે, મુવા પક્ષી નહિ મળવુંરે
 ભક્તિ કરીને લઇ લ્યોરે લહાવો, જન્મ મરણથી ઉગરવુંરે. ભાઇ
 રણછોડદાસ કહે હરી બળ લ્યો ગુર પરતાપે તરવુંરે ભાઇ

૪૪

કાળને તારી ભાળ છે રે, જોને જખીને જીવડા,
 પ્રપંચ પાખંડ જેમ જેમ ઝાલે, તેમ તેમ પુરા હવાલ છે જોમે

લુચ્ચો થઈને જોય તું ચાલે, તેમ અગ્નીની જ્વાળ છે રે જોતે
 ધુતી ધુતી ધન ભેળું કયું છે, તેથી જન્મડાનો માર છે રે જોતે
 સંત સાધુને નમતો નથી પણ, આગળ નમાવનાર કાળજે રે જોતે
 અહંકારમાં શું અંધ ફરે છે, યમને આવડાનો ચાલ રે જોતે
 દંત પીસીને કાળ ધસીને, મારવામાં કદાર છે રે જોતે
 મોહમાયામાં શું લપટાયો, નકડી યમ ખેચનાર છે રે જોતે
 ભક્તિ કરીને ભય મટાડો, જન્મડાનો શો માર છે રે જોતે
 રણછોડદાસ કહે ગુર પ્રતાપે, બજન થડી ઉદ્ધાર છે રે જોતે

૪૪

પ્રાણીઆ પ્રાણીઆ પ્રાણીઆરે બજ દેને પ્રભુજીને પ્રાણીઆ,
 આવશે જન્મ ઉધરાણીઆરે, બજદેને પ્રભુજીને પ્રાણીઆ.
 નાત જાત કાંઈ નથી જોતારે કુલુ વાધરીને કુલુ વાણીઆરે. બજ૦
 ટેક અમર પટો નથી લાવ્યા એકેરે માવા બાળ કે બળાણીઆરે. બજ૦
 હજી લગી હર ન વસ્યો હૈયેરે લડાર્યા ભૂયમાં બાણીઆરે. બજ૦
 હજી ગઈ કંઈક રાખ અમળારે મોટા પાડતી માણીઆરે. બજ૦
 જતા રહ્યા તારી નજર આગળરે પાખર તોરી પદાણીયારે, બજ૦
 સોડયો તાણી કંઈક ભૂય સૂતારે પીરાંતી પાગથી પદાણીકારે. બજ૦
 ખાધા વીર કહે છે કેટલાક કાજ પંડીત પુરાણીયારે. બજ૦

૪૬

જળવી જળવી જળવીરે નવ જાણી જુવાની જળવી,
 પ્રભુની રીઠ લઈ મિલે જાળવીરે નવજાણી જુવાની જળવી.
 ધસ્યો નહિ કહી ધર્મમાં કુહોરે, ચોરની પંચાત આળવીરે. નવ૦

ગપો સુષુપ્તિ વિના થઈ ગયો ગાબરોરે સૂરત વિના જેવો સાળવીરે નવ૦
 નવરાત્ર મળી ત્યારે પારકી નિંદારે ફરીતે ઘેર ઘેર શાળવીરે નવ૦
 પ્રોતાતું મેળવેલું ભોગવે છે પારકારે મોકલે કુટ્યાય જેમ માળવીરે નવ૦
 પરમાર્થમાં કોઠી ના પાલવેરે વાસીદે પાવલી વાળવીરે નવ૦
 હરિનં નામ તથા હોંશીમાં હુશિયારીરે, બેલી ઘટે છે તારી બાળવીરે નવ૦
 રીસે ભરાણા વીર કહે છે રામજીરે બાલાળા જન્મ મેલ્યા બાળવીરે નવ૦

ધાળ ૪૭.

લક્ષ્મીવર જમવા આવોરે પ્રેમ ધરીને
 સામળીયા જમવા આવોરે રનેહ કરીને
 લક્ષ્મીજી વાટ જીવે છે રે રસોષ કરીને
 વાલાજી શીરો પૂરીને લાહુ સાર, ખાંડ રોટલી કંસારે પ્રેમધરીને
 પુરણ પોળી સુંદર સેવો બાસુદામાં જાણે મેવોરે પ્રેમધરીને
 પ્રભુજી મારા દૂધપાકને માલપુડા પાપડ ભજ્યાંને વડારે પ્રેમધરીને
 પાંચ પકવાનને વડીઓ તાજ માંહી માત માતની બાજીરે પ્રેમધરીને
 સુંદર બનાવ્યા શાક વટાણા તમામ જાતના અથાણુરે પ્રેમધરીને
 શાળ ભાતને કઢી જમળે, નીર્મળ પાણી પીળેરે પ્રેમધરીને
 લવીંગ ઇલાચી મારી સૌપારી ચુનો કાચો મુઠી બીડી વાળીરે પ્રેમધરીને
 છોમાળા મારા લક્ષ્મીજી તમને જમાડે મુખવાસ સરવે ખરાવેરે પ્રેમ
 સુદામાના લાંદુલ મીઠાં સવરીનાં બોરાં એકારે.
 વીંદુરને ઘેરે જમીયા બાજી કેળાં ખાઈને થયો રાજીરે પ્રેમધરીને
 પ્રેમે પ્રસાદ બનાવી લાવે તુળસી મુઠી સેવક ધરવેરે પ્રેમધરીને
 પ્રસાદ આરોગ્ય પ્રેમ જલ્દી હમારો થાળ માય હરીજન તમારોરે પ્રેમ

આરોગો રઘુવીર મહા પ્રભુ આરોગો રઘુવીર
 પ્રકુલ્લીત હોય પનોંસે જનની દેશી શીતળ સમીર
 કનકથાળ રત્ન જડીત કટોરા મેવા મીઠાઇ અસખીર
 છપન ભોમ છત્રેંસે વ્યજન નાના વીનીકા સીર.

રામ લક્ષ્મણુ જરત શુધન રાજ તમારો વીર
 જનકસુતા ઝારી જર સાઇ સરયુ જકો નીર
 ચોયા ચંદન મિથી કેશર ઘોળી અરચ્યો સ્વામ શરીર
 આચમન કરકે ખીરા ભેજે ગાવે દાસ કખીર

મહા પ્રભુ

મહા પ્રભુ

કીજે કૃપા નીધાન આચમન કીજે કૃપા નીધાન,
 જળ ઝારી બ્રહ્માદીક લાયે ઇદ્ર ખરીયા સુજાત.
 જય વિજય લાયે લવંગ ઇલાયચી નારદ લાયે પાન
 વન વારો સંત ન કોદી જે ગાવત જન ભગવાન.

આચમન.

આચમન

॥ ૐ ॥

સર્વ કાર્ય પરમાત્માને સ્વાધીન છે.

પ્રસ્તાવના.

નાની યા મોટી ચોપડી છપાવાનાં અગાધના પૃષ્ઠે તેનું વિશેષ
હેતુ જોઈએ. તેથી આ બુકમાં પણ વધુ નહિ પરંતુ ચાર લી
વખવાની રજા લઈ છું મારા તરફથી હાલમાં ચોથો ભાગ છપા
પ્રજાની સેવામાં મુકવામાં આવ્યો છે તે અગાધનો ૩ જો ભાગ
છપવા માંડ્યો ત્યારથી ચાર ભાગની મેં જાહેર અખર પ્રસિદ્ધ દરેની
પરંતુ તે તમાર થયેલો ચે થો ભગ યુરોપી મહાન વિચાર યાને મોખ
વારીને લીધે છપાવી શક્યો નહિ, અને તે છપાવવા સાથેજ ચાર
બુકની એક ચોપડી કરવાનો વિચાર પણ તેજ વખત હતો પરંતુ
એ બન્ને કાર્ય હવેના મોંઘવારીને લીધે અટકેલા ચારે બુ
ચોપડી કરવાનો આશય મારા પોતાના વિચારથી તેમજ પ્રે
જનોની માગણીથી થયે છે. મદરદ ચારે ભાગી બુકનું નામ
ભજન સાગર રાખવામાં આવ્યું છે. સખત કે તમામ ભજન
મોટા જગ્યામાં આવી જાય છે માટે આ ચારે મોક્ષમાળાન
સામટી એકજ બુક જે ભક્તરાજ ખરીદશે તેને છૂટક છ
ખરીદવાની જરૂર રહેશે નહિ

